

İKV BİLGİ NOTU

SCHENGEN ALANI HAKKINDAKİ TUTUM VE FARKINDALIK EUROBAROMETRESİ

Hatice Zeynep Şen, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa vatandaşlarının ve işletmelerin Schengen Alanı ile ilgili farkındalıklarını, tutumlarını ve görüşlerini değerlendirmek için Avrupa Komisyonu Göç ve İçişleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Eurobarometre anketi sonuçları 8 Ekim 2024'te yayımlandı. Genel olarak iki ankette de Schengen Alanı ile ilgili farkındalığın ve pozitif etkileri ile ilgili algının yüksek olduğu kaydediliyor:

Vatandaşların %79'u, genel olarak Schengen Alanı'ndan haberdar olduğunu bildiriyor, bu oranın 2018'deki son ankete göre 12 puan arttığı görülüyor. Schengen Alanı'nı duyan ve ne olduğunu bilen kişiler %55 olarak kaydedilirken, Schengen'i duymuş ama tam olarak ne olduğunu bilmeyenlerin oranı %24. Katılımcılardan beşte biri ise %21 oranıyla Schengen'i hiç duymadıklarını ve ne olduğunu bilmediklerini ifade ediyor. Schengen Alanı hakkındaki farkındalık AB üye ülkeleri arasında önemli ölçüde farklılık gösteriyor. Schengen Alanı'nı duyan ve ne olduğunu bilenlerin oranı Slovenya'da %87, Hırvatistan'da %83, Lüksemburg ve Slovakya'da %80 olarak kaydediliyor. Bilincin en düşük olduğu ülkeler ise %30 oranıyla, Schengen Alanı'na dahil olamayan GKRY ve İrlanda.¹

Vatandaşların ülkelerinin Schengen üyeliği hakkındaki farkındalıklarının ise daha yüksek olduğu görülüyor. Schengen Alanı'nı duymuş olan katılımcılara sorulan "ülkelerinin Schengen Alanı'nın bir parçası olup olmadığı" sorusuna %88 ile büyük çoğunluk evet derken, %9'u ülkelerinin Schengen'in bir parçası olmadığını ve %3'ü ise bilmediğini söylüyor. Ülkelerinin Schengen Alanı'nın bir parçası olduğunu söyleyenlerin oranında 2018'den bu yana altı puanlık bir artış olduğu kaydediliyor. Anketin yapıldığı dönemde Schengen Alanı'nın parçası olan 23 ülkenin her birinde, on katılımcıdan sekizinden fazlası, ülkelerinin bu alana ait olduğunu biliyor. Ülkeler bazında farkındalık ise %99 ile Lüksemburg, %98 ile Slovenya'da en yüksek oranda kaydedilirken, %87 ile Letonya, %90 ile Avusturya ve İtalya'da en düşük oranda kaydediliyor. Schengen Alanı'nda bulunmayan dört AB ülkesinde, katılımcıların önemli bir azınlığı ülkelerinin bu alana ait olduğunu düşünüyor. Bu oran sırasıyla Bulgaristan'da %27, Romanya'da %24, GKRY ve İrlanda'da %21 olarak kaydediliyor.²

Schengen Alanı hakkında daha fazla bilgi edinme isteği hakkında sorulan soruya "evet" diyenlerin oranı %58 iken, %41'i "hayır", %1 ise "bilmiyorum" cevabı veriyor. Ülke bazında

¹ European Commission, Directorate-General for Migration and Home Affairs and co-ordinated by the Directorate-General for Communication, "Citizens' attitudes towards the Schengen Area EUROBAROMETER REPORT", FIELDWORK: 06.03-08.04.2024,

<https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=94057>

² A.g.e.

Schengen hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyenlerin oranı GKRY’de %74, Malta ve İsveç’te %69, Belçika ve İtalya’da ise %67 olarak kaydediliyor.

Katılımcılara Schengen Alan’ına giriş/çıkış yapma sırasındaki deneyimleri hakkında da sorular yönetiliyor. Katılımcıların üçte birinden fazlası %35 oranıyla deneyimlerinin sorunsuz ve verimli olduğunu söylerken, %13’ü yavaş ve zahmetli olduğunu söylüyor. %43’ü bunların hiçbirinin olmadığını ifade ederken, %8’i ise Schengen Alanı dışına hiç seyahat etmediği ifade ediyor. Ülke bazında Schengen Alanı’na girerken veya çıkarken sınır kontrolleriyle ilgili deneyimlerinin sorunsuz ve etkili olduğunu söyleyenlerin oranı en yüksek %49 ile Hollanda, %46 ile Belçika ve Danimarka ve %44 ile Lüksemburg olarak kaydediliyor. Buna karşılık, deneyimlerinin yavaş ve zahmetli olduğunu söyleyenlerin oranı sırasıyla, %7 ile İrlanda ve Portekiz, %8 ile Litvanya ve %9 ile Fransa.

Avrupalılar %82 oranında Schengen’in farklı kültürlerden insanlar arasındaki etkileşimleri desteklediğini ifade ederken, %80’i ise AB ülkelerindeki iş dünyası için iyi olduğunu düşünüyor. Schengen Alanı’nın ülkeleri için dezavantajlardan çok avantajları olduğunu düşünenlerin oranı %75 iken, bireysel olarak vatandaşlar için dezavantajlardan çok avantajları olduğunu ifade edenlerin oranı %69. Schengen Alanı’nın AB güvenliğine katkıda bulunduğunu ifade edenlerin oranı ise %62 olarak kaydediliyor.

Şekil 1: Vatandaşların Schengen Alanı Hakkındaki Düşünceleri

AVRUPALILAR SCHENGEN BÖLGESİ İÇİN ŞUNLARI DÜŞÜNÜYOR:

Kaynak: Eurobarometre, Vatandaşların Schengen Alanına Yönelik Tutumları Anketi³

³ European Commission, “Citizens’ attitudes towards the Schengen area Special Eurobarometer 549”, Infographics, <https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=94055>

Schengen Alanının en olumlu yönleri ise, sınır geçişlerinde kimlik kontrolü yapılmaması ve günlük sınır ötesi seyahatleri kolaylaştırması (%40), ticareti kolaylaştırması (%43), iç sınırlarda kuyruk veya trafik sıkışıklığını azaltması (%37) olarak ifade ediliyor. Dış sınırların güvenliği açısından vatandaşların %64'ü ülkelerinde var olan uygulamaların Schengen'in dış sınırlarını kontrol etmede etkili olduğunu ifade ediyor. %66'sı ise mevcut önlemlerin, hareket özgürlüğünü korurken iç güvenliği sağlamak için yeterli olduğu konusunda hemfikir.

Katılımcıların %28'inin, COVID-19 salgınından bağımsız nedenlerle 2015'ten bu yana bazı üye ülkelerin iç sınırlarının tümünde veya belli alanlarda sınır kontrollerini yeni başlatmasından etkilendiği kaydediliyor. Bunların %19'u geçici bekleme süresi açısından etkisinin sınırlı olduğunu belirtirken, %9'u ise bekleme süresi açısından önemli bir etki yarattığını ifade ediyor. Etkilenenlerin %28'i Schengen Alanı içinde sıklıkla seyahat etmeleri veya sınır bölgesinde yaşamaları nedeniyle hayatlarının olumsuz etkilediğini belirtiyor. %27'si ise seyahat miktarlarını azalttıklarını veya bu kontrolleri yeniden uygulayan ülkelere seyahat etmeyi bıraktıklarını söylüyor. %23'ü ise bu kontrollerin tatillerini olumsuz etkilediğini ifade ediyor.

Vatandaşların %63'ü AB'nin 2030'a kadar Schengen Alanı'nı güçlendirmek için önceliklendirmesi gereken en önemli eylem olarak, Schengen Alanı içindeki ülkeler ve AB düzeyindeki ülkeler arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi gerektiğini ifade ediyor. Diğer önemli eylemler ise % 56 ile dijital alandakiler de dahil olmak üzere her türlü tehdit ile mücadele, %55 ile dış sınırı daha iyi korumak ve iç kontrollerin eksikliğini telafi etmek için teknolojik çözümlere yatırım yapılması. Genel olarak Avrupalıların %63'ü Schengen Alanı'ndaki gelişmeler hakkında daha fazla koordinasyon olması gerektiğini savunurken, %21'i mevcut koordinasyonun yeterli olduğunu ifade ediyor.

Schengen Alanı Hakkında İşletmelerin Farkındalıkları ve Tutumları

İşletmelerin %68'i, yani üçte ikisi Schengen Alanı'nı duyduklarını ve ne olduğunu bildiklerini ifade ederken, onda ikisi %19 oran ile Schengen Alanı'nı duyduklarını ancak ne olduğundan emin olmadıklarını söylüyor. Buna karşılık, AB genelindeki işletmelerin %13'ü Schengen Alanı'nı duymadığını ifade ediyor.

Ülke bazında bakıldığında Polonya'da %90, Çekya'da %91 ve Slovakya'da %95 ile işletmeler Schengen Alanı'nı duyduğunu ve ne olduğunu bildiğini ifade ederken bu oranın İtalya'da %49'a, İspanya'da ise %46'ya düştüğü görülüyor. Ortalama olarak, Schengen Alanı'nda bulunan AB işletmelerinin %72'si Schengen Alanı'nda bulduklarını doğru bir şekilde yanıtıyor. Ülke düzeyinde bu oran, Almanya'da %57 ile Slovakya'da %99 arasında değişiyor. Anket sırasında Schengen üyesi olmayan Romanya ve Bulgaristan'da sırasıyla %85 ve %72 oranında katılımcıların, işletmelerinin Schengen Alanı'nda olmadığını bilme

olasılıklarının daha yüksek olduğu kaydediliyor. Bu oran GKRY’de %56 ve İrlanda’da %21 ile daha düşük şekilde kaydediliyor.⁴

İşletmelerin Schengen hakkındaki fikirleri ise oldukça pozitif bir çerçeve çiziyor. AB işletmelerinin çoğunluğu Schengen’in faydaları konusunda hemfikir. Katılımcıların %83’ü Schengen’in ülkelerindeki işletmeler için iyi olduğunu ifade ederken, %81’i Schengen’in AB’nin en önemli başarılarından biri olduğunu ifade ediyor. %80’i Schengen’in ülkeleri için dezavantajlarından çok daha fazla avantajı olduğunu bildirirken, %70’i kendi işletmeleri için dezavantajlarından çok daha fazla avantajı olduğunu söylüyor.

%33 oranında işletme iç sınır kontrollerinin olmaması nedeniyle Schengen’in maliyetleri azalttığını ifade ederken, %24’ü ise Schengen’in müşteriler için önemli bir unsur olduğunu ifade ediyor. Schengen Alanı’nda bulunan müşteriler ve iş ortakları gibi paydaşlarla iş faaliyetlerinin sıklığı ise şöyle sıralanıyor;

- %57 Hiçbir ticari faaliyet yok
- %21 Ara sıra iş birlikleri
- %13 Düzenli iş birlikleri
- %5 Schengen Alanı’ndaki birden fazla ülkede önemli varlık ve operasyonlar
- %4 Bilmiyorum⁵

COVID-19 salgını sırasında geçici olarak yeniden getirilen iç sınır kontrolleri sonucunda %24 oranı ile en yüksek etkinin tedarik sürelerinin uzaması olduğu ifade ediliyor. Diğer önemli etkiler ise %17 ile ürün teslimatındaki uzama olurken, %13’le idari ve operasyonel maliyetlerin artması bir diğer önemli etki olarak kaydediliyor.

Şekil 2: İç Sınır Kontrollerinin Geçici Olarak Yeniden Uygulanmasının Etkisi

COVID-19 salgını sırasında Schengen bölgesinin iç sınırlarında sınır kontrollerinin yeniden uygulanmasının en önemli etkileri:

Kaynak: Eurobarometre, İşletmelerin Schengen Alanına Yönelik Tutumları Anketi⁶

⁴ European Commission, Directorate-General for Migration and Home Affairs, “Businesses’ attitudes towards the Schengen area EUROBAROMETER REPORT MARCH 202”,

<https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=93860>

⁵ A.g.e.

⁶ European Commission, “Flash Eurobarometer 542 Businesses’ attitudes towards the Schengen area”, Infographics

<https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=93862>

AB işletmelerinin %7'si, COVID-19 salgınıyla ilgili olmayan istisnai nedenlerle, 2015'ten bu yana iç sınır kontrollerinin yeniden getirilmesinden etkilendiğini bildiriyor. Bu işletmelerin %35'i, iç sınır kontrollerinin yeniden getirilmesi nedeniyle cirolarının en az %10 oranında azaldığını bildiriyor.

Schengen Alanı'nda bulunmayan ülkelerde bulunan paydaşlarla iş faaliyetlerinde bulunan her on işletmeden biri %8 oranı ile vize başvuru sürecini sorunsuz olarak tanımlıyor. İşletmelerin %17'si ise başvuru sürecinin zaman alıcı olduğunu ancak gerekli bir adım olduğunu söylüyor. Son olarak, işletmelerin %9'u vize başvuru sürecinin işleri için büyük bir engel teşkil ettiğini söylüyor.

Schengen Alanı'nda bulunmayan ülkelerde bulunan paydaşlarla iş faaliyetlerinde bulunan işletmelere, vize başvuru sürecinde hangi iyileştirmelerin yapılabileceği hakkında sorulan soruya, işletmelerin yaklaşık üçte biri %32 oranı ile vizeler için işlemlerin hızlandırılmasının en yararlı çözümlerden biri olacağı cevabını veriyor. Ayrıca, %12 oranında katılımcı daha uzun geçerliliği olan (iki veya üç yıl) bir vize almanın ve konsolosluga/vize başvuru merkezine daha kolay erişim sağlanmasının daha faydalı olacağını söylüyor. Bu konuda işletmelerin yaklaşık dörtte biri (%23), mevcut durumun zaten iyi olması nedeniyle hiçbir önerinin özellikle yararlı olmayacağını söylüyor. Son olarak, işletmelerin yaklaşık dörtte biri (%26), hangi önlemin en yararlı olacağını "bilmediklerini" ifade ediyor.